

WYCHOWANIE PRZEZ CZYTANIE – program edukacyjny dla szkół 2021

Scenariusze zajęć dla szkół specjalnych na podstawie opowiadań z tomu
„Gorzka czekolada i inne opowiadania o ważnych sprawach”

SPRAWIEDLIWOŚĆ

Barbara Kosmowska „Koszulka z numerem sześć”

Zadania dla nauczyciela:

Przeczytaj opowiadanie „Koszulka z numerem sześć” z tomu „Gorzka czekolada i inne opowiadania o ważnych sprawach”.

Byłoby dobrze, gdyby uczniowie mogli to opowiadanie przeczytać sami lub z pomocą rodziców w domu, a potem nauczyciel przeczytałby je głośno na lekcji.

Cele lekcji:

1. Uświadomienie uczniom, czym jest SPRAWIEDLIWOŚĆ, jaka jest jej definicja, co ona oznacza, jaki jest jej wpływ na jakość życia ludzi.
2. Uświadomienie uczniom, że sprawiedliwość jest kategorią społeczną, umowną, nie istnieje sprawiedliwość biologiczna, dziejowa czy naturalna.
3. Wprowadzenie informacji na temat cech baśni – występuje tam zawsze kategoria sprawiedliwości – dobro jest nagradzane, a zło karane.
4. Nauczenie uczniów wieloaspektowego postrzegania SPRAWIEDLIWOŚCI.
5. Ćwiczenie umiejętności dyskusji – stosowania argumentów, kulturalnego odpierania argumentów przeciwnej strony.
6. Ćwiczenie wypowiedzi publicznych.
7. Ćwiczenie uważnego słuchania.

Przebieg lekcji:

ĆWICZENIE: Czekolada

Poproś, żeby dzieci usiadły w grupach np. po osiem osób. Połóż na stole talerz z dziesięcioma kawałkami czekolady różnej wielkości i zapytaj dzieci, jakie spostrzeżenia i myśli przychodzą im do głowy, kiedy patrzą na czekoladę (mniej czekolady niż osób, kawałki są nierówne). Poproś, żeby na razie jej nie dotykały, będą mogły ją zjeść po zakończeniu ćwiczenia. Być

może zauważyć, że na talerzu jest o dwa kawałki czekolady więcej niż osób w grupie. Następnie poproś dzieci, by się same sprawiedliwie podzieliły.

ĆWICZENIE:

Rozdajemy kilkorgu dzieciom po jednej kartce – każdemu taką samą. Pytamy, czy podział był sprawiedliwy i czy są z niego zadowolone. Każdy dostał jednakową kartkę, zatem odpowiedź będzie zapewne twierdząca. Następnie rozdajmy kredki drewniane, świecowe i pisaki w różnych kolorach. Czy dzieci są zadowolone i uważają podział za sprawiedliwy? Prawdopodobnie znajdą się głosy, że ktoś wolałby kredkę w innym kolorze, ktoś pisak zamiast kredki itp.

DYSKUSJA

- Co to znaczy „sprawiedliwie”?
- Czy to znaczy „tak samo”?

Omawiając sprawiedliwość, podkreślmy jej społeczny charakter – sprawiedliwość „dokonuje się” pomiędzy ludźmi. Nie ma sprawiedliwości czy niesprawiedliwości natury, losu, śmierci (choć potocznie tak się czasem mówi); sprawiedliwość jest poszanowaniem równości praw społecznych, czyli zasad stworzonych przez człowieka, nie przez naturę, jest wyrazem ludzkiej przyzwoitości wobec innych.

ĆWICZENIE:

Czy to jest sprawiedliwe?

- Maja mieszka na morzem, Kuba w górach.
- Kacper ma oczy brązowe, Magda – niebieskie.
- Kasia ma brata, Zosia – siostrę.
- Łukasz gra na skrzypcach, Karolina szybko biega.
- Paweł lubi pierogi, Iga – spaghetti.

Inne przykłady...

ĆWICZENIE:

Uczniowie odpowiadają na pytanie:

Co przychodzi mi z łatwością? Czy to jest sprawiedliwe?
(czytanie, rysowanie, gra w piłkę, opowiadanie ciekawych historii, sprząatanie itd.)

DYSKUSJA:

- Czy prawo jest sprawiedliwe (np. regulamin szkolny)? Czy za taki sam czyn każdy powinien być karany tak samo?
- Porozmawiamy o takiej sytuacji: Filip spóźnił się do szkoły, bo długo w nocy grał na komputerze. Rafał spóźnił się do szkoły, ponieważ pomagał chorej babci.
- Czy obaj powinni dostać taką samą karę?
- Poszukajmy podobnych sytuacji (czasami w ocenie czynu ważny jest kontekst).

ĆWICZENIE:

Prosimy uczniów o podanie swojego wyobrażenia o sprawiedliwych postawach. Mogą dokończyć następujące zdania:

Jaki jest...

- sprawiedliwy rodzic –
- sprawiedliwy kolega –
- sprawiedliwy nauczyciel –
- sprawiedliwy sędzia piłkarski –

ĆWICZENIE:

Wypiszmy na arkuszu papieru wszystkie wartości, które są pokrewne **SPRAWIEDLIWOŚCI**:
uczciwość, szacunek, przyzwoitość, solidarność, odpowiedzialność, mądrość itp.

Przygotujmy wspólnie definicję **SPRAWIEDLIWOŚCI**, stosując metodę „burzy mózgów”.

Sprawiedliwość jest bardziej skomplikowaną formą uczciwości. Jest wartością trudną, wymaga bowiem od człowieka, który pragnie ją stosować, rozwiniętego sumienia, pewnej wiedzy

i doświadczenia, a także mocnego postanowienia, że kierować się będzie zasadą obiektywizmu i dobrej woli. Musimy mieć przy tym świadomość, że nawet wtedy, gdy staramy się postępować jak najbardziej fair i sprawiedliwie, zawsze może znaleźć się ktoś, kto będzie się czuł pokrzywdzony i potraktowany niesprawiedliwie. Wprowadzenie tej wartości i wskazanie na jej złożoność pomoże dzieciom bardziej obiektywnie popatrzeć na swoje oraz cudze postawy, działania i wybory oraz uświadomi im potrzebę brania pod uwagę wielu okoliczności przed podjęciem decyzji tak, by była ona jak najbardziej sprawiedliwa.

Definicje zapisujemy na planszy i wieszamy na ścianie w klasie.

Przykład definicji SPRAWIEDLIWOŚCI:

Sprawiedliwość jest to przestrzeganie zasady równości praw, poszanowanie prawdy, uczciwość w ocenianiu i sądzeniu oraz prawość postępowania, czyli inaczej ludzka przyzwoitość, postępowanie fair.

Na koniec lekcji dowcip nauczyciela:

Jaś pyta nauczycielkę:

- Czy można karać dzieci za coś, czego nie zrobiły?
- Oczywiście, że nie.
- To ja nie zrobiłem pracy domowej.

Pytania końcowe:

Czego dowiedziałas/-eś się z lekcji?

Czy coś cię zaskoczyło?

